

Kursus for sunde bier

DEPARTMENT OF AGROECOLOGY

AARHUS UNIVERSITY

BISYGDOMSKURSUS 2026
6. MAY 2026

PER KRYGER
SENIOR RESEARCHER

Kursusplan

Læringsmål:

- Anvende viden fra kurset til at syne bifamilier
- Benytte Centralt BigårdsRegister som kyndig biavler
- Hindre smittespredning for at forebygge bisygdomme
- Bekæmpelse af ondartet bipest og andre sygdomme
- Kendskab til EU's forordning om dyresundhed, Lov om Biavl og Bekendtgørelser om skadegørere og renavl
- Drive en sund biavl
- Sikre effektiv bestøvning

Bisygdomme

Man møder stadigt folk, der ikke tænker over at bier bliver syge, mere end 100 år efter at Dr. Louis Bahr skrev en fin bog.

Illustrationer af bakterier og svampe, som forårsager sygdomme i honningbier.

Diagnosen beroede på de symptomer der kunne iagttages i bigården.

HONNINGBIENS LIV OG SYGDOMME

EN KORTFATTET FREMSTILLING FOR
BIAVLSLÆRERE OG BIAVLERE

AF

Louis Bahr
Dr. med. veter.
Laboratorieforsøger

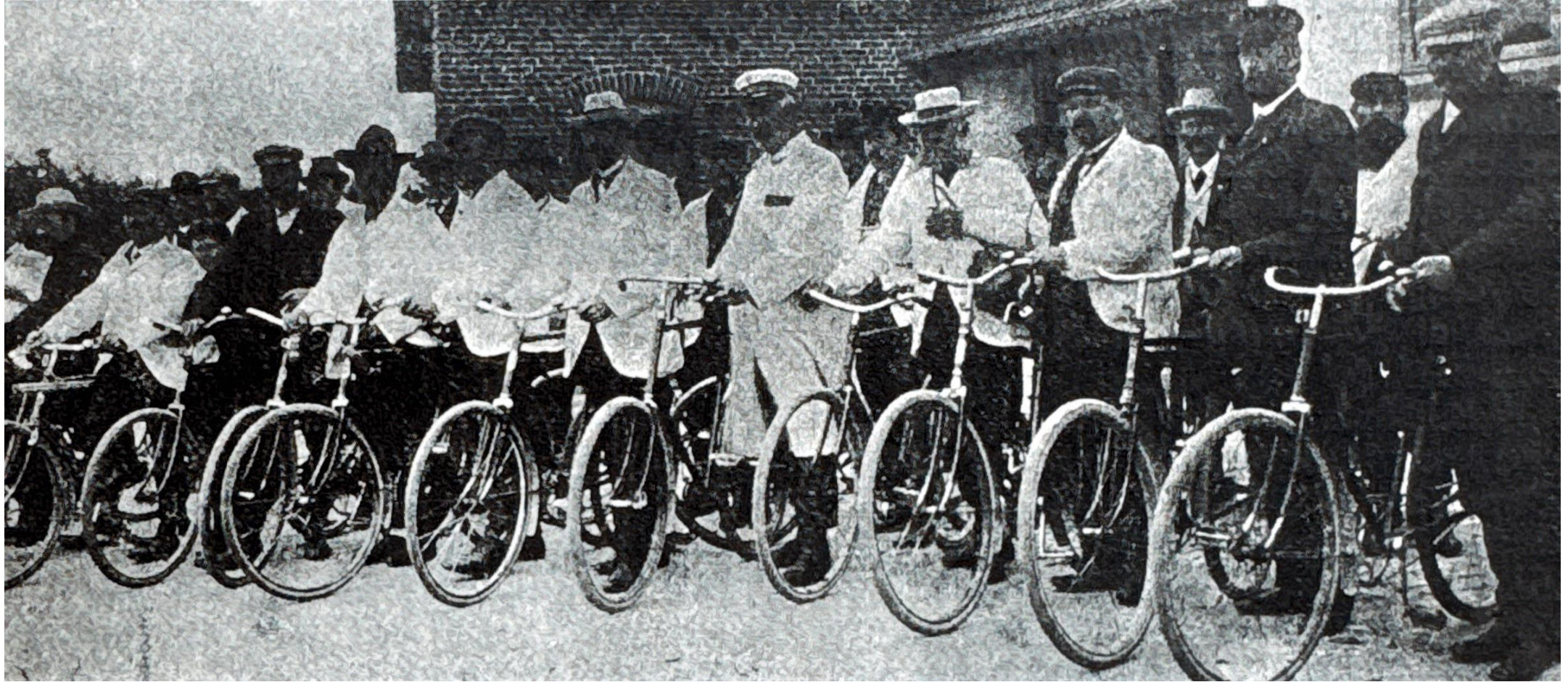
MED 71 BILLEDER

Statens Biavlsvforsøg
Strødam - Hillerød

KØBENHAVN OG KRISTIANIA
DET VETERINÆRMEDICINSKE FORLAG
MCMXXIII

Praktisk kursusdel

Deltagere ved andet bisygdomskursus over 11 dage i Hesselager i 1909.

Praktisk kursusdel

Vi skal syne bier her i Flakkebjerg

Seks hold til det praktiske,

- for at I bedre kan se bierne

- I skifter med varroavask

Fredag skal vi se på jeres medbragte tavleprøver

I vasker bier for at finde varroamider

I leder efter sygdomme i jeres yngeltavler

Vi har tavleprøver med ondartet bipest og andre sygdomme

sunde bier

Er det bare bier der producerer meget honning?

Er det når ikke I finder sygdomstegn?

Hvordan vil I definere sunde bier?

EU's forordning 2016/429

Dyresundhedsloven

For **overførbare dyresygdomme** er en sygdomstilstand normalt forbundet med kliniske eller **patologiske tegn** på **infektionen**. Med henblik på anvendelsen af denne forordning, som har til **formål at bekæmpe spredning** af og udrydde visse overførbare dyresygdomme, bør **definitionen af sygdom** imidlertid være **brede**, således at andre bærere af den sygdomsfremkaldende agens også er omfattet.

Velholdte bier

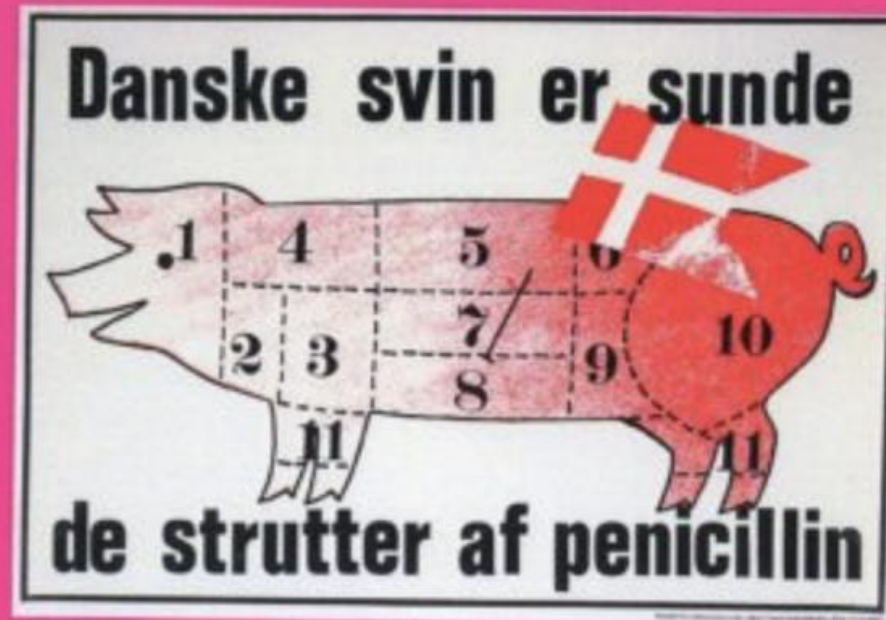
—
Kan biavlere sikre sunde bier?

Hvordan?

Har du din procedure klar?

”Det er bedre at forebygge,
end at behandle”*

*EU 2016/429 betragtning nr. 8

I 1978 lavede Mikael Witte plakaten med teksten 'Danske svin er sunde de strutter af penicillin'. Slagterierne fik den forbudt i føgedretten og Vestre Landsret stadfæstede forbuddet men Højesteret lovliggjorde plakaterne i 1980 med henvisning til hensynet til den frie meningsudveksling om et sådant væsentligt samfundsanliggende.

Biavleren forebygger og bekæmper

Operatører, der **arbejder med dyr**, er **bedst** placeret til at observere og **sikre sundheden** for de dyr og overvåge produkter, som de er ansvarlige for.

De bør derfor have det **primære ansvar** for gennemførelse af **foranstaltninger til forebyggelse** og bekæmpelse af spredning af sygdomme blandt de dyr og overvågning af produkter, som de er ansvarlige for.

Forebygge lade bygge

Udvide om foråret
med kunsttavler

Alle brugte tavler
smeltes om, når de er
taget fra bierne

Hvordan kan det
mindske sygdom?

Kundskab er magt

Viden om dyresundhed, bl.a. om sygdomssymptomer, konsekvenserne af sygdomme og sygdomsforebyggelsesmidler, herunder biosikring, behandling og bekæmpelse, er en **forudsætning** for effektiv forvaltning på dyresundhedsområdet og er afgørende for at sikre, at **dyresygdomme opdages** tidligt. Operatører og dyrefagpersoner bør derfor tilegne sig sådan relevant viden.

Viden Hvorfra?

Kendte I de 7 faktaark?

Har I søgt andre kilder?

Faktaark om skadegørere

Syv faktaark informerer om forskellige skadegørere, der kan forekomme i biavl. Faktaarkene skal gøre det nemmere at spotte og bekæmpe biskadegørere.

Ondartet bipest forårsaget af bakterien *Paenibacillus larvae*.

Europæisk bipest forårsaget af bakterien *Melissococcus plutonius*.

Stenyngel forårsaget af skimmelsvamp *Aspergillus* sp.

Lille stadebille, *Aethina tumida*.

Trakémider, *Acarapis woodi*.

Tropilaelapsmider, *Tropilaelaps* sp.

Varroamider, *Varroa destructor*.

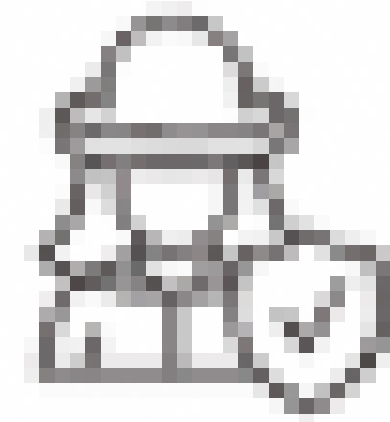
**Hold øje med ondartet bipest
(*Paenibacillus larvae*)**

Kyndige biavlere

Denne viden kan tilegnes på forskellige måder, f.eks. gennem **formel uddannelse**, men også gennem landbrugssektorens bedriftsrådgivningsordning eller uformel uddannelse, som de nationale og EU-landbrugsorganisationer og andre organisationer kan være værdifulde bidragydere til.

EU 2016/429 betragtning nr. 45 fortsat

12-05-202617-05-2024

Centralt BigårdsRegister

Find Kyndig Biavler

På listen vises Kyndige Biavlere i nærheden.

Navn

Afstand

Kontakt

Tidlig opdagelse, effektiv bekæmpelse

Tidlig **påvisning** af og en klar ansvarskæde for **anmeldelse** af og **rapportering** om sygdomme er en forudsætning for effektiv sygdomsbekæmpelse. Med henblik på at sikre en effektiv og hurtig indsats bør medlemsstaterne sikre, at enhver **mistanke** om eller **bekræftelse** af et udbrud af visse listeopførte sygdomme øjeblikkeligt **anmeldes** til den **kompetente myndighed**.

Er du særligt interesseret så se her:

https://www.ted.com/talks/larry_brilliant_my_wish_help_me_stop_pandemics

EU 2016/429 betragtning nr. 54

Overvågning -

-er et centralt element i sygdomsbekæmpelsespolitik. Den bør sikre, at overførbare dyresygdomme opdages **hurtigt** og anmeldes **effektivt**, således at den pågældende sektor og den kompetente myndighed, når det er praktisk muligt, **rettidigt** kan iværksætte sygdoms**forebyggelses**- og **-bekæmpelse**sforanstaltninger og muliggøre **udryddelse** af den pågældende sygdom. Overvågning bør tillige give information om de enkelte medlemsstaters og Unionens dyresundheds-status, således at certificering af sygdomsfrihed kan dokumenteres, og samhandelen med tredjelande lettes.

Biavleren overvåger

Operatører fører løbende **tilsyn** med deres dyr og er bedst placeret til at opdage **abnorm dødelighed** eller andre alvorlige **sygdomssymptomer**. Operatører er derfor grundstenen i enhver overvågning og af afgørende betydning for den **overvågning**, der varetages af den **kompetente myndighed**.

Centralt bigårdsregister

Det er nødvendigt, at den **kompetente myndighed** har et system til **overvågning af de listeopførte sygdomme**, der skal overvåges. Dette bør også gælde for nye sygdomme, for hvilke de potentielle sundhedsrisici bør vurderes, og epidemiologiske data indsamles til brug for denne vurdering. For at sikre den bedst mulige udnyttelse af ressourcer bør **oplysninger indsamles, udveksles og anvendes så effektivt** som muligt.

Stadekort eller logbog

Operatører har **førstehåndskendskab** til de dyr, som de er ansvarlige for. De bør derfor have **ajourførte fortegnelser** over oplysninger, der er relevante for vurdering af **dyresundhedsstatussen**, for **sporbarhed** og for en **epidemiologisk undersøgelse** i tilfælde af forekomst af en listeopført sygdom. Disse fortegnelser bør være **lettilgængelige** for den **kompetente myndighed**.

Hvornår kommer første artikel?

Henvisning til EU's Forordning om dyresundhed følger

I skal have kendskab til gældende Lov om Biavl

Bekendtgørelse om bekæmpelse af skadegørere hos honningbier og holdte humlebier

Bekendtgørelse om godkende parringsområder for honningbier